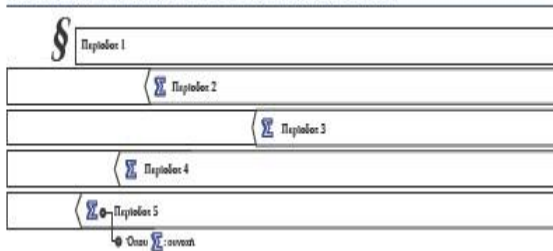

Μαρία Κάππου

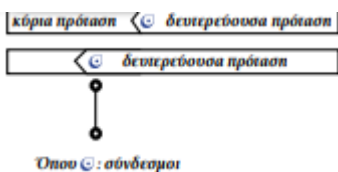
Περιεχόμενο- Γλώσσα -οργάνωση/δομή των κειμένων

Οι πληροφορίες του κειμένου
οργανώνονται σε παραγράφους

Παράγραφος: Περιεχόμενο και τρόπος οργάνωσης

Οι πληροφορίες της παραγράφου
οργανώνονται σε περιόδους, οι οποίες
οργανώνονται με προτάσεις

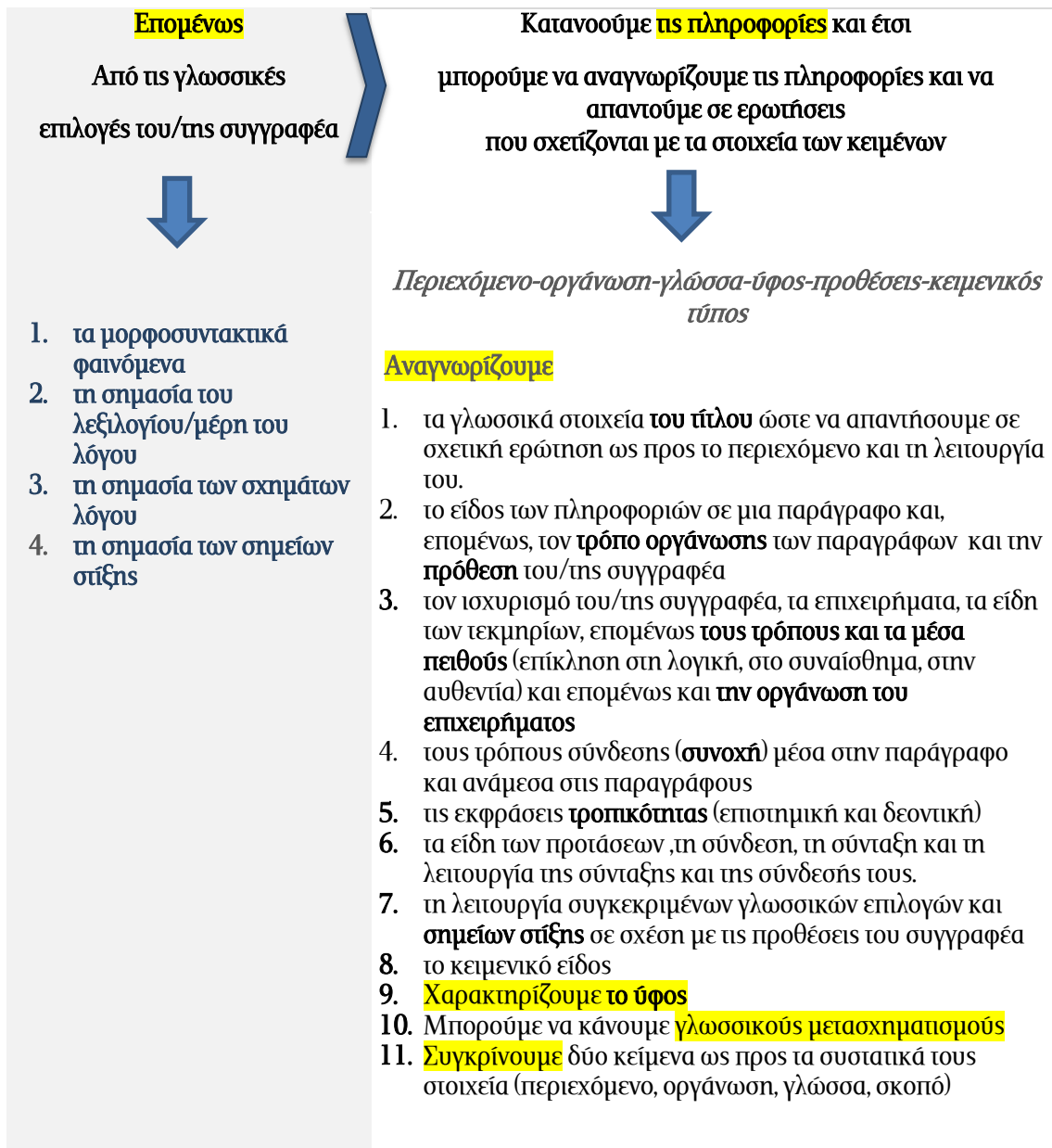
Τα κείμενα είναι γλωσσικές κατασκευές

1.Τι πρέπει, λοιπόν, να διδάσκουμε; Πολλοί ειδικοί της παιδαγωγικής υποστηρίζουν ότι τα σχολεία πρέπει να αρχίσουν να διδάσκουν μόνο τέσσερα πράγματα - κριτική σκέψη, επικοινωνία, συνεργασία και δημιουργικότητα. **2.**Γενικότερα, πρέπει να περιορίσουν την έμφαση που δίνεται στις τεχνικές δεξιότητες και να εστιάσουν σε δεξιότητες γενικού σκοπού. **3.**Οι πιο σημαντικές θα είναι η ικανότητα να αντιμετωπίζεις την αλλαγή, να μαθαίνεις καινούργια πράγματα και να διατηρείς την πνευματική σου ισορροπία σε ασυνήθιστες καταστάσεις. **4.**Για να μπορείς να ακολουθήσεις το ρυθμό του κόσμου το 2050, δεν θα αρκεί να επινοείς νέες ιδέες και προϊόντα - θα πρέπει πρωτίστως να επινοείς ξανά και ξανά τον εαυτό σου.

- Χωρίς γλωσσική διατύπωση υπάρχει περιεχόμενο;
- Αν δεν γνωρίζουμε κάθε λέξη που χρησιμοποιείται σε κάθε πρόταση του κειμένου μπορούμε να καταλάβουμε το περιεχόμενο; (για να διαβάσουμε ξενόγλωσσο κείμενο, δεν πρέπει να ξέρουμε όλες τις λέξεις;)
- Χωρίς λεκτικά σημεία που δηλώνουν ισχυρισμούς, επιχειρήματα, αναλογίες, συγκρίσεις, τεκμήρια, παραδείγματα, αφηγήσεις περιστατικών κλπ. υπάρχει περιεχόμενο;
- Αν διαλύσουμε τις προτάσεις και αναδιατάξουμε τις ονομαστικές και ρηματικές φράσεις υπάρχει περιεχόμενο;
- Αν διαλύσουμε τις περιόδους της παραγράφου και τις αναδιατάξουμε υπάρχει περιεχόμενο;
- Μπορούμε να αιτιολογήσουμε τις γλωσσικές επιλογές χωρίς να αναγνωρίζουμε τις δηλώνουν (δηλαδή τη σημασία τους;)
- Αν δεν υπάρχει οργάνωση και δείκτες συνοχής μπορούμε να αντιληφθούμε τις ιδέες και τις προθέσεις του δέκτη;

Συμπέρασμα

Η διάκριση των στοιχείων ενός κειμένου σε περιεχόμενο-οργάνωση-γλώσσα είναι πλασματική. Γίνεται μόνο για λόγους μεθοδολογικής προσέγγισης και «κατηγοριοποίησης» των κειμενικών ειδών με βάση τα κοινά τους χαρακτηριστικά

Βλέπε [την διδασκόμενη θεωρία σε πίνακες](#)

Απαραίτητη προϋπόθεση για να απαντώ εύστοχα στις ερωτήσεις θεωρίας και να αιτιολογώ αποτελεσματικά τις απαντήσεις μου είναι να γνωρίζω τη διδασκόμενη θεωρία

A. Η σημασία των λέξεων

Οι λέξεις συμβολίζουν έννοιες (δηλαδή τα θέματα των κειμένων)

Λεξιλόγιο

- Λόγιο
- Αφηρημένο
- Ειδικό
- Λέξεις σε σημεία στίξης
- [( ), [∞], [-]
- Ρήματα
- Λεξική σημασία**
- Ρηματικός χρόνος** Παροντικοί, Παρελθοντικοί, Μελλοντικοί
- Ρηματικές εγκλίσεις** Οριστική, Υποτακτική, Προστακτική
- Ρηματικό πρόσωπο**
  - α' ενικό και πληθυντικό
  - β' ενικό και πληθυντικό
  - γ' ενικό και πληθυντικό

- Πολυσημία λέξεων
- Κυριολεξία
- Μεταφορά
- Συνώνυμα
- Αντώνυμα
- Παρώνυμα – ομώνυμα
- Σύμβολα
- Λέξεις συγκινησιακά φορτισμένες

B. Λειτουργίες της γλώσσας

- Αναφορική
- Πουητική/ συνυποδηλωτική

Γ. Σχήματα λόγου

- Μεταφορά-εικονοπλαστικός λόγος
- Σύμβολα
- Παρομοιώσεις/αναλογίες
- Προσωποποιήσεις
- Αντιθέσεις
- Επαναλήψεις
- Σχήμα λιτότητας
- Σχήμα παραλληλίας (άρση και θέση)
- Σχήμα υπερβατό
- Σχήμα οξύμωρο

Δ. Συνοχή-σύνδεση των πληροφοριών

(συνδετικές λέξεις)

A. Περιεχόμενο και οργάνωση του λόγου

Οργάνωση παραγράφου

- Ορισμός
- Διαιρέση
- Σύγκριση – αντίθεση
- Αναλογία
- Παραδείγματα
- Αίτιο-αιτιατό
- Αιτιολόγηση
- Συνδυασμός μεθόδων

Τρόποι και μέσα πειθούς

1. Επίκληση στη λογική

Επιχειρήματα

του γιατί
του πώς
του σκοπού
του αποτελέσματος

Τεκμήρια

παραδείγματα
στατιστικά στοιχεία
πορίσματα ερευνών
εμπειρικές αλήθειες
επικαιρικά γεγονότα
εποπτείες των αισθήσεων
ιστορικά γεγονότα

Αυθεντίες

παραθέματα
αποφθέγματα
ρητά
γνωμικά
παροιμίες

2. Επίκληση στην αυθεντία

3. Επίκληση στο συναίσθημα

B. Περιεχόμενο και οργάνωση της περιόδου

• Είδη προτάσεων

(Ως προς τη σημασία τους: Αποφαντικές, ερωτηματικές)

(Ως προς τη σχέση τους: κύριες και δευτερεύουσες)

- Σύνδεση προτάσεων (παρατακτική, υποτακτική, ασύνδετο)
Μακροπερίοδος λόγος (διαδοχική υπόταξη)

Κειμενικά είδη:

Επιχειρηματολογία

Αφήγηση

Περιγραφή

Εξήγηση